

LIBERTATEA

Abonamentul:

Un număr de foii „Libertatea” cu adresele sale „Foia Interesantă”, „Foia de glume”, „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 6 luni 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România 40 Lei pe an.

Foia națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserțiunile ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de tar.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Dinte pentru dinte!

— Din pildele altora. —

Cele ce să petrec zilnic în fața de noi, nesfârșitele și neînșinatele atacuri ale politice de maghiarizare, care ni-să viră în școala plătită de noi, prin ea vrea să ne vire și în casa noastră, să se așeze obraznică pe veștile noastre, ba să ni-să înșesue și în biserici prin felurite apucături blăstămate ca vlădicia greco-catolică maghiară, căreia ci-că o să i armeze și una greco-orientală maghiară, ca respingerea limbii și scrisorii românești din cancelariile deregătorilor, dela judecătorii și de pe alte locuri cu cari avem atingere zilnică), — trebuie, nu »să ne pună pe gânduri«, ci să răscolească în tot Românul înșesue sufletul lui și să-l facă să înțelege odată și a crede, că nu are nici cel mai mic înțeles politica »capului plecat«, ținuta milogitoare, umilită, care e mai mult lașă decât isteată, — ci că și noi Românii trebuie să ne ridicăm odată cu toată tăria pentru dogma politică: *dinte pentru dinte!* Celui ce mie îmi dă nesfârșite ghionturi și lovituri în coaste și în foale și în obraz și după cap, eu să nu-i mai răspund la astea cu: »sărut mâna Măria-ta«, ci să cerc în tot chipul a-i mulțumi așa precum el închină!

Nu scoatem această înțelepciune din capul nost, ci din ținuta și sfârșitul la care au ajuns alte popoare prin astfel de politică! Pilda cea mai viuă ni-o dau înșiși concetățenii nostri maghiari, cari încercărilor de subjugare nemțești ale Austriei, deși în capul politice ce-i asupra, vedeau pe însuși împăratul Austriei, i-au răspuns prin prigonirea a tot ce e nemțesc în țara lor, în orașele lor, în satele lor, pretutindenea! De le-au venit un teatru nemțesc, l'au încungiurat, l'au

huiduit, dela o vreme l'au oprit chiar a să mai da! Pe negustorii și meserieșii nemți numai într'atita i-au suferit, întrucit nu aveau de-ai lor. Indată ce aveau de-ai lor, pe aceia îi făceau să pustie dintre ei! Și așa în toate, — până săturară pe Nemți a mai dori să fie domni peste Unguri și a mai trăi printre ei, — și azi abia să mai află de sămânță, — ori apoi să dau după păr, să dau pe partea Ungurilor.

În câte locuri, Doamne, am putea azi face noi, Românii, acest lucru, cu streinii de printre noi! Nu luându-i de după cap și dându-i afară dintre noi, ci ferindu-ne de ei în toate ale noastre! Că să pustie atunci ei de ei!

Pildă frumoasă de acest fel ne dau bărbaii Croați. Aceștia, luând pildă tocmai dela nesuferitorii maghiari, răspund politice de maghiarizare, care își arată colții și printre Croații din Croația-Slavonia, — măsurându-le cu aceeași măsură: tot ce e maghiar, e prigonit de ei până în pinzele albe! Acum au dat numiri nouă, croate, tuturor comunelor din Croația, și vor arunca de peste toate locurile ori-ce numire maghiară, ori-ce semn al puterii îmbulzitoare maghiare! Același lucru în școalele lor, în deregătorii comunelor și orașelor lor, peste tot locul. Unii Unguri, rătăciți pe acolo, au început a-și lăpăda numele maghiare și a lua nume croat, ca să mai poată trăi printre Croați!

Așa că azi ziarele maghiare încep a să văeta, a țipa ca din guri de șarpe, că maghiarismul e prigonit de moarte de Croați!

Apoi da. Croații au pășit în politică pe panta ținutei: *Dinte pentru dinte!*

Precum îmi închini, așa îți închin!

Cînd vom prinde și noi Românii suflet a păși în același fel față de cei ce, pe nedrept să cocoțeză printre noi, ca negustori, meserieși și deregători, trăgându-ne folosul, dar nesocotindu-ne limba și pe noi pe toți ce popor?!

Luăți, Români, suflet chiar din sufletul lor și al Croaților, și a altor bravi apărați de neam! Și înțelegeți odată, că prin țîrre și milogire, nu ajungi nimic! De vrei să fii socotit ceva, asta o poți ajunge numai prin: *fruntea ridicată!*

O întrebare gingașă.

Românii greco-catolici din parohiile rupte dela biserica lor greco-catolică română, — să treacă oare la cea greco-orientală română?

Iată o întrebare din cele mai gingașe și la care a da răspuns cu ușurință, nu să poate!

Mai ales noi, cei dela foaia populară „Libertatea”, ne-am ferit ca de lucru slab, și ne vom feri și în viitor, de ori-ce zgîndărire și ațîțare a patimilor confessionale. Că e această patimă o bubă grea pe sufletele noastre românești. Noi nu ne bucurăm de trecerile dela o religie la alta, căci doar credința sufletului tău, nu e căput de pănură din țîrg, pe care să o schimbi cînd vrei, ca pe o vechitură! Nu ne bucurăm și nu propoveduim trecerea dela o confesiune la alta. Iar în foaia noastră, n'am dat nici-odată loc scrisorilor cari ar fi fost în stare a ațîțî această patimă, a zgîndăra această rană a sufletelor românești. S'o lăsăm să se cicatrizeze, să se usuce, doar o vindecă Dumnezeu de tot, și să ne trezim ca mâne cu sufletele întregi, sănătoase, curat românești, mai presus de toate românești și numai românești! Căci ființa noastră în această țară, în acest punct e primejduită, în viața sa românească! Dușmanii nostri politici nu ne atacă pe noi ca confesiune,

ca religie, ca credință, ci își îndreaptă loviturile spre inima noastră cea românească, căci știu ei bine, că atunci cînd noi ca neam românesc vom fi perduți, — perdută va fi și religia noastră, unită sau neunită, ori-care ar fi! De aceea și lupta noastră nu are să fie călăuzitoare în apărarea confesiunilor, ci în apărarea neamului, a națiunii noastre, și ori-ce zbatere, ori-ce luptă a noastră trebuie să aibă înfățișare națională! Și noi, cu foaia aceasta, în slujba acestei lupte stăm, și de ori-ce hirăire confesională, ne ferim, o urim, ca pe o boală care slăbește lupta cea mare națională.

Așa să fie înțeleasă ținuta acestei foi, și nici decum altfel.

Totuși, în fața loviturii grele și plină de primejdii, ce a căzut ca trăznet venit pe furiș, asupra bisericii gr.-catolice române, fiindcă mulți Români cu suflet viu național, și-au spus părerea prin foi, și spun că Românii din comunele pe care Papa dela Roma a hotărît să fie rupte de sub pășterul lor român de până aci și să fie date pe mâna altui păstor, strein, maghiar, — trebuie să ne spunem și noi părerea asupra acestui lucru, căci suntem provocați la asta prin o știre ce ne vine din Săcuime, din o comună de cele menite a cădea mielusea nevinovată în gura lupilor ce să zic păstori ai episcopiei celei noue greco-catolice maghiare. Iată ce îi să scrie:

Intila rîndunică.

Din săcuime din comitatul Treiscaune vă vestesc următoarele:

Rîndunele au plecat, dar pentru noi o veste nouă ce să aude pe aici, ne pare, ne face să ne pară că să auzim iar ciripitul de rîndunele, auzim pe al celei dintîi rîndunici, vestindu-ne o nouă primăvară. Iacă ce este:

Intr'una din comunele alăturată la noua episcopie unită ungurească, s'a pîrînit în sinul poporului mișcare pentru ca toți poporeni bisericii unite, cu preotul în frunte, să treacă mai bine la biserica greco-orientală română, decât să asculte liturgia ungurească în biserica lor!

Nu vă pot spune încă numele comunii acesteia, căci nu este bine să atragem asupra ei urgia celor răi și a vrăzmașilor, până cînd trecerea nu va fi fapt îndeplinită. Sa-

lutară însă cu căldură brava comună românească, bitoare de moare cu altă țară, încât înceasă și cel din urmă pas, ca să nu să înșelăm de legea străbună și de neamul cel iubit.

Li îndemnăm să nu să lase înfricț de amenințările și pârâțele ce li-se vor ridica în cetate, până ce nu vor fi izbulit să scape cu totul din ghiarele bisericii unite maghiarizatoare!

Na ura împotriva bisericii unite, ci dragostea pentru limba și legea strămoșească românească, trebuie să-i îndemne la pasul acesta, care altfel e dureros, dar trebuitor pentru mintuirea sufletului nostru românesc!

Așa ni-se scrie. Și noi nu putem fi de altă părere, decit de aceea a corespondentului nostru acesta

Nu e aici vorbă de a pescui în turbure, de a folosi năcazul mare al bisericii greco-catolice române, pentru a trece citeva sute sau mii de credincioși ai ei la biserica soră greco-orientală română, — ci e vorbă de mintuirea acelor greco-catolici români, pentru neam!

Cei-ce au făcut episcopia greco-catolică maghiară, nu au voit să răpească acelor mii de Români confesiunea lor. Li lasă, vezi, să fie tot greco-catolici, dar le viră în biserică limba greacă, nepricepută nici de puiu de cuc pe la noi, și peste ea limba ungurească, ca credincioșii să nu mai audă limba lor românească, ci s'o uite și să se deprindă tot mai bine cu cea ungurească, până să dau cu totul aceleia.

Așadar ei în naționalitatea noastră ne atacă! Și noi pe asta trebuie să o scutim prin toate ce chibzuim! Și dacă scutirea de nevoia de a auzi frații nostri și la slujbele preoțești limba ungurească în locul limbei străbune și sfinte românești, nu o putem face altfel, decit trecind la biserica greco-orientală românească, — atunci sufletul nostru românesc așa ne spune, că decit greco-catolic maghiar, tot mai bine să fie el greco-oriental român, căci rămâne sub scutul unei biserici conduse tot de frații români, de un singe și un suflet cu el!

Iată pentru ce dar, și noi suntem de părea corespondentului nostru de mai sus, care salută comuna din săcuime ce să pregătește a trece toată la greco-orientali, — ca pe o rindunică ce ciripește de o nouă primăvară sufletelor românești, — pentru-că altă mintuire nu vedem nici noi pentru aceste comune cu frați nenorociți.

Și ciripitul acestei rindunele, ar trebui să fie auzit de toate celelalte sorioare intristate ale ei, peste care să va lăsa în cu-

rind piclă deasă a unor nori grei, aducători de toamnă rece, după care va urma în curind o iarnă ghețoasă, omoritoare națională!

Precum rindunelele presimțind apropierea toamnei cu norii ei reci, fug de ea spre zări mai senine, — așa și aceste comune menite morții naționale, ar trebui să-și caute scăparea sud ceriul mai senin al bisericii surori românești. Căci cei-ce trec sub scutul acestei biserici, vor rămânea în slujbele lor, în toate ale lor, tot cu limba românească, cu păstorul românesc, cu toate românești, ca și azi!

UNELE—ALTELE

Partitul național român și legea nouă de vot.

Un gazetar ungar a întrebat pe dl Dr. St. C. Pop, deputatul Șiriei, că, în fața încordărilor mari dintre partidele din dietă, partidul național român de care din acele taberi stă mai aproape? Deputatul român a răspuns:

— În ce privește volniciile partidului dela putere, suntem pe partea partidelor din împotrivire, care luptă contra volniciilor tiszaiete. În ce se ține inse de legea de vot, e prăpaștie mare și între noi și partidele de împotrivire, căci nici planul de lege dorit de ele, nu ne mulțumește, nefiind nici acela destul de liberal și drept cu întreg poporul și cu toate neamurile din țară. Așa nu putem fi nici cu unii, nici cu alții, căci nici unii nici alții nu sunt drepti față de poporul nostru.

Iar o țin ascunsă!.

— Legea cea nouă de vot. —

Cetim în unele foi din Pesta, că în ministeriu e gata planul legii celei nouă de vot. Dar guvernul li ține tănuț, în secret.

Adecă, ca și pe vremea lui Andrásy. Și acelea își ținea ascuns pocitul său făt: planul cel cu »vot plural« (care unor domni le dădea 2 și 3 voturi)!

Și în planul lui Lukács-Tisza, sunt, de sigur, atâtea mișelii grămădite, încit li-i groază de mulțimea poporului, să-l arate iute la toată lumea.

La Arad

s'a dat o frumoasă luptă românească în congregația dela 1 Octobrie a comitatului.

Cei dela cîrma comitatului dînd sarză de stările din comitat, propuneau între altele și votare de »încredere guvernului«. Aceasta a ridicat o furtună întreagă din partea membrilor ce nu să țin de tabăra mamelucescă a guvernului. Și Ungurii koșutiști au vorbit mult și aprinși contra propunerii de încredere, dar mai ales frumos și bărbătește au luptat Românii, prin vorbitorii

ler, enii Dr. St. C. Pop, Vasile Goldiș și D. C. Iancu, cari au zburat tîrîndu-se de gît de cîmă din comitat, și au aslat răstălcirea din politica partit de guvern, — respingînd în amele poporului român din comitat orice ațtă de încrădere față de un guvern ce să ține la ține numai prin călcăt de legi și balnete și stăcătura, cum acest guvern și partidul lui să aștine!

Războiu în izbucnire?

— Sirbia, Bulgaria, Muntenegru și Grecia, împotriva Turciei. Au declarat mobilizarea armatelor lor întregi! Au rupt legăturile telegrafice cu celelalte țări ale Europei. 5 Octombrie va fi ziua declarării războiului! Turcia a rînduit și ea mobilizarea armatelor sale întregi. Are 300 de mii de soldați sub arme. Politica Româneli, a Austro-Ungariei și a Rusiei.

Cele dintii zile ale săptămînei acesteia au adus vești înspăimîntătoare din Balcani, vești la cari lumea mare se aștepta de mult, de ani de zile, de cînd țările din această parte a Europei (Sirbia, Bulgaria, Muntenegru și Grecia), ferbeau ca un cazan și așteptau numai clipa potrivită, ca să prindă armă împotriva Turciei, care și acum mai ține pămînt locuit de neamurile creștine. S'au ferit însă cît au putut a aprinde focul unui războiu, pe de o parte pentru-că celelalte mari state ale Europei nu vedeau cu ochi bucuroși un atare războiu, care ușor ar putea aprinde întreaga Europă, pe de altă parte fiind-că ele însași nici nu erau încă gata și înțelese între sine pentru războiu. Acum, că au trecut și peste asta, războiu să ridică!

Și-apoi însăș Turcia era destul de închiegată, nu avea războiul cu Italia în Tripolitania și putea mai ușor să ia lupta cu țările, cari doresc ciuntiri din trupul ei. Acum însă zilele le par potrivite, iar ele au legat între sine tovarășie de arme și s'au gătit de luptă.

Știrea ridicării acestor state spre războiu, a umplut de griji pe toți, începând cu negustorii cei mărunți până la ministrii trebilor mari.

Contele Berhtold, ministrul de externe al Austro-ungariei, întrebat de un deputat, că ce e adevărat din zvonurile cu războiul, a spus, că primejdia e mare fără indoială, dar pentru aceea el are încă nădejde, că țările amintite se vor putea împăca pe cale pacinică...

— Toate cele 4 țări, în înțelegere deplină una cu alta, au hotărît să-și pună pe picior de războiu armatele! Și-acum în Bulgaria, în Sirbia, în Muntenegru și în Grecia e o ferbere îngrozitoare, e o mișcare ca pe câmpul de războiu!

— Sirbia și-a chemat pe toți ofiterii de rezervă și tinerii ce s'au dus la școli în țări străine, ca în 24 de ceasuri să plece în țară și să se înștiințeze la de-regătorile militare! Poporul sirb cutreeră străzile cântând și strigând să trăiască războiul, iar regelui, care încă s'a hotărît pentru războiu, li face lumea alaiu ca unui viteaz! Se vorbește și de recrutarea unei oștiri de soldați voluntari de bună voie, în fruntea cărora au chemat pe moștenitorul de tron al Sirbiei, pe George, care și deunăzi, când fuse neînțelegerea între Impărăția noastră și Sirbia, ațtă tare pentru războiu!

În fața primejdiei ce amenință, negustorii mari din Ungaria, cari aveau să trimită mărfuri în Sirbia, au dat poruncă, ca vagoanele cu mărfurile lor, la cea dintii stație să stea pe loc!

În nici unele din cele patru țări, cari mobilizează, nu să mai trimit mărfuri, căci trenurile de povoară sirbești și bulgărești nu mai duc decit soldați din launtrul țării spre hotarele Turciei!

— Turcia în fața primejdiei a dat poruncă grabnică, să i-se adune întreagă armata sa la marginele țării: bulgare și sirbești. Sftatul ministrilor turci nainte de a hotări mobilizarea a ținut un sfat mare, o noapțe întreagă, chibzuind fel și chip, că n'ar putea încungiura primejdia? dar nu au găsit modru, și așa în zorii zilei au dat poruncă de chemare sub arme a tuturor luptătorilor țării!

— Până acum, războiul nici nu e încă declarat, nici început, și unii cred, că nici nu se va începe, ci că în clipa dia urmă se va gîndi fiecare țară și va căuta să se împace, până nu pornesc să bubuie tunurile.

Așa crede și ministrul pentru trebile streine al Impărăției noastre și cel al Rusiei, cari lucră din răsuputeri pentru sufocarea războiului.

— În Franța s'a dat aspră poruncă, ca pistele de bani, banchenii ei mari, să nu mai dea nici un ban împrumut statelor din Balcani, în Bulgaria se ia ca sigur, că în 5 Octombrie războiul va fi declarat! Ziua aceasta e mare sărbare națională la Bulgari, căci acum trei ani în această zi s'au zmul ei de sub cea din urmă legătură de supunere față de Turcia, alegîndu și Rege și proclamîndu țara de Regat neînfrant! De aceea, dacă e să pornască războiul, apoi în ziua asta li vestesc oficerii Turcilor și încep graiul taurilor!

— România a dat dovadă, că ea n'are gînd rău față de vecinii săi, prin aceea, că deși li făcuse planul să țină în toamnă

aceasta manevrele ei cele mari în Dobrovia (vecină cu Bulgaria) văzând lucrurile din țara vecină, și-a retras manevrele din Dobrovia, având a le ținea între București și Predeal. Căci altfel, având ea să adune în manevre vre-o 80.000 de oameni, Bulgarii, ațâțați cum sunt, ușor credeau că manevrele astea să fac așa aproape de ei, ca o demonstrație ceva contra lor.

Bulgaria se teme de aceasta și prin un trimis al său la București, s'a rugat ca să-i facă România plăcerea să nu facă manevrele, proba de războiu, tocmai înaintea curții sale, ca să nu fie rău înțelese de poporul bulgar. Și regele României, Carol le-a împlinit dorința.

— Impărăția noastră, după cum se zvoeste, dacă pacea nu se poate face, se va vedea silită a-și mobiliza și ea două corpuri de armată la graniță spre Serbia. E vorbă să se mobilizeze corpul VII de Timișoara și cel din Croația.

— Din Rusia vine știre, că și ea face probe de mobilizare pe la hotarele dinspre România și Austria, dar nu cu gând de războiu, ci numai așa ca „manevre de probă“.

— Să pare că războiul acesta de fapt nici o țară nu-l dorește, dar nici nu-l poate oprî. Ci dacă nu-l mai pot împiedeca, vor face tot ce se poate, ca el să fie ținut între marginile celor patru țări cari vor lua lupta cu Turcia.

— Porunca de mobilizare în Bulgaria sună, că în 10 zile, toți rezerviștii purtători de arme să fie îmbrăcați deplin, cu opinii și cojace de iarnă, stînd gata a pleca în ori-ce clipă cînd le vine porunca.

— În Grecia mobilizarea s'a poruncit în 1 Octombrie. Armata pe uscat să pune toată pe picior de războiu.

Corăbiile grecești aflătoare în porturi (stații de corăbii) streine, la Constantinopol și aiurea, au primit poruncă să vină repede acasă!

Să crede că Grecia va proclama alipirea către ea a insulei Creta, pentru care demult e în harță cu Turcia. După asta să bate ea, — ca și Bulgaria după Macedonia și Serbia, după Serbia-veche (un colț de țară azi în stăpînirea turcească).

— Turcia numai așa ar putea face pace, să lapede câteva pecece de țări pradă statelor ridicate, în cari acelea au mulți frați și pentru cari să luptă. Dar asta n'o poate face că și-ar aprinde paș în oap cu poporul propriu.

„Libertatea“ va aduce cele mai repezi și acurate amănunte despre acest războiu! Iar de nu va putea fi opăcit, — vom scoate „Libertatea“ și de 2 ori pe săptămînă, ca să ducem cele știri cetitorilor noștri!

— Al noștri oameni să nu aibă nici o neliniște. Țara noastră nu e amenințată de nici o primejdie!

Cum se face maghiarizarea?

— Oprirea cărților noastre în școli. — Maghiarizarea numelor. — Nume de baroni, plățile cu o coroană. —

Despre maghiarizare am putea să scriem cărți întregi, precum s'ar putea scrie de pildă despre ori-care păcat mare: despre furt, despre omor și despre altele asemenea acestora. Căci nici cei-ce conduc politica de maghiarizare nu fac altă, decît să fure bunul cel mai mare: sufletul din cutare semen al lor.

Și să ne întrebăm de ce să trudesce oare Ungurii din răspuneri să maghiarizeze și petritele din țara aceasta? Pentru ce voiesc să răpească și ființa pămîntesă, materială, și pe cea sufletească a noastră? Răspunsul nu este greu. Ungurii știu că în ziua de azi unui neam îi dă tăria și dreptul de a trăi și numărul, sporul pe care îl arată în înmulțirea lui. Ei ne scriu pe noi, nemaghiarii, ca fiind de-ai lor, și se laudă în lumea largă cu puterea cea mare a creșterii popoului lor din an în an! Astfel, cu toate că Maghiarii (ca și Sașii) nu se sporesc decît foarte încet, fiindcă în multe locuri plugarii și domniilor lor au luat obiceiul criminal de a avea numai cîte un copil, — la numărătoarea populației din țară ei stau ca spor în frunte! Și streinii nu prea știu că Ungurii să împodobesc cu penele altora!

A doua pricină, pentru care umblă cîrmuitorii noștri să maghiarizeze pe toate cărările, este, că vreau să arate lumii, că în țara Ungurească totul e unguresc: oameni, sate, orașe, râuri și munți. Pentru aceea anevoie să găsește vr-un nume de ministru, de fișpan (prefect) sau de alt slujbaş sus pus, care să nu sune pe unguerie, măcar că purtătorul lui — nu este Ungur! Iată, de pildă, ministrul dela apărarea țării (honvezime), dl Hazai — este Jidov, și pe tatăl său l-a chemat altcum. (Nu-i vorbă, că și ministru este încă tot — Șami!). Pe cel mai mare poet unguresc, pe Petöfi, l'a chemat Petrovics, și în el a fost atîta singe unguresc, cît păr să aibă pe broască. Cel mai înalt pisc (vîrf) al Carpaților ardeleni, Negoiu, a fost botezat »Rákoczi-csúcs« (piscul lui Rákoczi, un războinic de-al lor). Pentru aceea schimbă și numele satelor noastre (cu sau fără voia lor) ca să nu mai sune cu limba noastră. Vreau a decă să vadă streinii, că tot ce este ales, de seamă în țara noastră — nu are de-aface cu »naționalitățile« (neamurile) cele proaste, nel învățate și ne înțare să facă lucruri mari.

Așa de departe au ajuns cu treaba aceasta Ungurii, încît pe bleții Români, Slovaci, Sirbi, Nemți și chiar Jidovii, cari sunt în slujbă de stat sau la administrație (deregătorii de obște), li silesc să-și maghiarizeze numele. Cine nu vrea, nu înalțează, acela nu i crește

leafa și pentru cea mai mică greșală îl pedepsesc cît să poate de aspru! Firește, că oamenii harnici, deștepți și luminați nu-și părăsesc numele cinstit, moștenit din moștrămoși, ca să iee unul strein, care nu spune nimic sufletului lui. Numai oamenii slabi schimbă numele părinților lor. Și fiindcă schimbarea numelui o îngăduie ministru, dacă îi înalțezi rugare în scris pe care trebuie să pui și timbru (stempel) de 1 cor., ca să aibă statul și acest folos de pe tine, — și fiindcă mai ales oameni săraci de pe la tren, postă, judecătorie, etc. își schimbă numele de slă. Ungurii au înființat și o societate, care dă ea timbru celui ce vrea să-și unguerească polecrul!

Cînd află bărbații cumpătații și cuminte din străinătate despre isprăvurile acestea, să minunează ca de popă tuns, ba une-ori să minie pentru nedreptatea ce ni-se face — cu sila și cu amăgelile. Unii apoi să prăpădesc de ris pentru ceea-ce vad.

Zilele trecute nemerește un Francez în Pesta, — venia din România. Cum se preumbla pe malul Dunării, vede un domn cu barba roșietică, îmbrăcat ca un crai, și țanțoș lucru mare. Întrebă Francezul:

— Cine e boierul ăsta?

— Cine să fie, răspune însoțitorul, ia baronul Marhaffy, — baron de trei sute douăzeci de mii și o coroană.

Francezul nu pricepe de loc.

— Uite cum stă lucrul, îi talmăcește celălalt. Pe Marhaffy l'a chemat mai demult Pinchălăs, ca și pe tată so. El însă și-a maghiarizat numele — pentru o coroană. Douăzeci de mii a dat ca să-l facă nemeș (nobil), — cu totul deci douăzeci de mii și o coroană. Iar pentru ca să capete rangul de baron, a plătit în casa guvernului treisute de mii (ca să aibă ministri cu ce cumpăra voturi pentru slugile lor). Adecă toate trei fac trei sute douăzeci de mii și o coroană. Înțelegi acum?

Francezul nostru pricepea, căci doar nu era din butuci, — și s'a pus pe ris. Pe urmă a zis:

— Trebuie să te strici de ris, cînd auzi ce să petrece pela Dvoastră. Dar după ce-ți trece unda aceasta, te întristezi și zici, cu scriitura: »Cînd veți vedea uriciunea pustiliei stînd la locul pe care nu i-se cade să șadă, să știți că aproape este sfîrșitul«. Vai de țara asta, pe care o conduce, de cînd să știe, numai »uriciunea pustiliei«.

Și are dreptate Francezul. Popoarele țării nu mai pot suferi stările lipsite de toate drepturile lor, nici să mai fie răpîte și silită a face lucruri împotriva voinții lor. Cine știe până cînd să va mai amina sfîrșitul!

De altfel Ungurii știu și ei ce nedreptate fac cu maghiarizarea. Acuma, de cînd, s'a întimplat în Croația de și-au schimbat numele doi înși, dar — din unguerește în croățește! Din Fáy s'a făcut

Liubobvatovici, iar din Szentmihályi — Devici. Croații adecă, popor foarte viguros, deși nu-s mai muți ca noi Românii din Ungaria, — așa de aspru țin la neamul lor și prigonesc tot ce e strein printre ei, îndesebi pe Ungurii Îmbulzitori, — încît Ungurii ce vreau să trăiască printre Croați, trebuie să se dea după păr ori să se facă croați de toți că de nu pier de foame! De aceea și-au schimbat pe croățește numele și cești doi din vorbă.

Și să vezi acuma cum țipă și să văicărească foile unguerești că li-sa împuținează neamul, — fără să-și aducă aminte că și stăpînii lor fac aici acasă tot așa. Dar vorba cea: dinte pentru dinte!

Dar Ungurii nu să mulțumesc să cîștige numai partea din afară a naționalităților, și pentru aceea să năzuiesc să ne cucerească sufletul lor. Am arătat în numărul trecut, că pentru ajungerea acestui scop au găsit că școala este cel mai potrivit mijloc. Școala, supraveghiată de inspectorii lor cari înăbușe ori-ce simțire națională în elevi, și mai ales școala de stat. Acum, din toamna aceasta, ministrul a aflat de bine ca să mai numească pe lingă fiecare inspector vr'o cîțiva »cercetători de școli«, ca să poată da măcar de cinci-șase ori la an prin așezămintele noastre, să ne muștruiască dascălii și copiii după reglementul maghiarizării sufletelor.

În afară de inspectorii și cercetătorii, ministrul învățămîntului oprește ca să întrebăm în școlile noastre cărțile cari noi voim. Te miri ce nu-i place într'o carte, ba că cutare crăș așa nu-i scris numai unguerește în ea, ba că-i teacă, ba că-i pungă, — și vine oprește cărților, cari nu sunt scrise în spirit ungueresc. Așa au fost oprite acuma de cînd cărțile dlor Negruț și Ungurean dela Blaj, așa au fost oprite mai anul trecut cărțile dlui Pușcariu, arhimandritul din Sibiu, cu toate că, dacă stai strîmb și judeci drept, nici o iotă și nici o cîrtă nu a fost greșit în ele.

Așa să face politica de maghiarizare, pe toată linia! Așa fac Ungurii politica națională, crescîndu-și neamul la număr! Și o pot face așa numai pentru că suntem noi nepri-cepuți, slabi, fără destulă carte, și pentru că-ne lăsăm!

Dacă ne-am cunoaște drepturile și dacă ni-le-am prețui după cuviință, n'am mai avea cuvînt să ne plîngem! Atunci am fi oameni întregi, — și nu ne-ar sufla în borș ori-ce tras-împins!

Abonați:

„Libertatea“

de probă!

Numai 1 cor. de acum până la Anul nou!

Știri din Treiscaune.

— In luarea aminte a Consistoriului dela Sibiu. —

Poiana-Sărată 28 Sept.

Nicăiri nu se simte atât de multă nevoie de școală și de carte românească, de îngrijirea scumpei noastre limbi naționale, ca în comitatul Treiscaune.

Dacă o parte însemnată din Românii de aici, nu-și pierdea averea cea mai scumpă, limba, portul și obiceiurile românești, guvernul nu s'ar putea gândi la înființarea unei episcopii greco-orientale ungurești! Ți-se rupe inima când întâlnești câte un om îmbrăcat în straie săcuiești, verbindu-ți ungurește, și mărturisindu-ți că *el e Român* ca și tine și spunindu-ți că-l cheamă *Radu, Vancea, Plugaru, Mirccea sau Nișu!* Unii îți spun că i-o chemat odată *Micu, Schiopu sau Matei*, dar că azi li scrie la cărți *Kis, Sánta sau Máthé.*

Este însă o fericire, că cei mai mulți din Românii noștri din comitat, nu au uitat limba strămoșească, ba o vorbesc chiar foarte curat și frumos. Suntem încă vre-o 20.000 de Români neași aici. Primejdia maghiarizării îi amenință însă și pe aceștia! Răul cel mai mare e că n'avem școli românești destule. În anul trecut au fost închise opt școli românești și abea una s'a deschis iarăș, cea din Covasna. Aici oamenii fiind cu stare, au făcut jertfe foarte frumoase cari le-au dus faima în toată lumea românească. Pentru celelalte școli rugăm pe preaveneratul consistoriu din Sibiu, să binevoiască a face orice jertfe spre a le deschide din nou! Afară de una, din cele șapte comune în cari ni-s'a închis școala, toate sunt încă românești, adică n'au pierdut limba și obiceiurile românești! Ar fi mare păcat să le lăsăm în prada lupilor cari își clămpănesc dinții, așteptând să le înghită mai de grabă!

Și am ruga pe preaveneratul consistoriu din Sibiu ca să ne mai facă un bine. Din comuna Brețcu, de mai mulți ani, nu auzim decât știri de rușine și jale. Cearta între preoții de acolo, apoi purtarea unuia din învățători, ne aduce numai rușine! Brețul a ajuns de rîrîsul celorlalți Români din comitat și de batjocura Ungurilor.

Rugăm pe preaveneratul consistoriu să puie odată rînduială în cuibul certelor și scîrbei, și să meargă înainte pe calea energiei, pe care a pășit suspendînd pe unul din învă-

țători, pentru că iubea mai mult ciardașul decît pe poporenii din comună.

Preoții și învățătorii noștri trebuie să ne dea pilde nu de certuri și de negrige pentru popor, ci de dragoste și muncă pentru ridicarea lui și de cultivarea limbii! Iacă de pildă în Poiana-Sărată s'a înființat o agentură a „Asociației” cu 32 de membri cari se adună nu rare-ori ca să asculte vorbe frumoase și povețe folosite. Așteptăm acelaș lucru și dela celelalte comune.

Să nu-mi răspundeți că poporul „nu vă înțelege” și că truda vi-ar fi zadarnică! Nu! căci omul sfințește locul, zice o zicăteare. Lucrați și trudiți-vă și veți sfinți locul, iar din pămîntul acesta vor răsări roade nu numai pentru străini, ci și pentru neamul nostru mai primejduit aicea ca ori-unde!

Preoți: cu cruce-n frunte!, înainte!

Polenaru.

La ce am putea cruța?

— Milioane fumate. —

Doamne sfinte, la cîte lucruri n'am putea noi cruța! Căci cine cheltuește atîta bani în pustiu, ca Românul, pe lux, adică pe îmbrăcămîntea prea scumpă cumpărată din prăvălii, oînd ar putea o face mai trainică și mai frumoasă femeile noastre? Și cine își petrece zilele și serile în orlîmă, de cînd vine teamna pînă ce cîntă cucul, în loc să cetească ziare, să mai trebăluiească cîte ceva prin carte sau să facă alte lucruri folositoare? Tot Românul, săracul!

Și-apoi tutunul! Ar fi așteptat omul ca dacă s'a scumpit tutunul așa de mult, să scadă numărul fumătorilor, să capete statul mai puțini bani pentru tutun, iar mînistrul Lukács să-și zămălgă părul de năez că s'a înșelat în socoteala sa, și să-i vină cam cu rușine că trebuie să lemescă din nou tabacul. Dar de unde?! Cetățenii Ungariei bag seamă au început a avea orbul gîinii pe ochi și a vedea incurcat lucrurile. Lor li-s'a năzărit că s'au sporit banii și s'a ieftinit tutunul, așa s'au mai pus pe fumat! Nici poșă din Ruscine, că-i poșă, nu trage din lulea și din țigară mai amarnic ca oamenii nestri.

Ian' gîndiți-vă numai și Dvoastră puțintel, și frămîntați namerii pe cari vi-i înșirăm mai în jos:

În lunile Ianuarie și Februarie din anul acesta s'au fumat 92.826.841 de kigr. de tutun cu paheșul, 94.182.177 bucăți de țigări de foi (de piele) și 349.939.600 bucăți de țigări (numite la noi, după ungerie, și țigarete). În bani, grezîvia asta de tutun însemnează nici mai mult nici mai puțin decît

douăzeci și cinci de milioane patru sute treizeci și opt de mîi nouă sute optzeci și șase de cor. (cu cifre: 25.438.986)?

Anul trecut, tot în Ianuarie și Februarie, s'a încăsat pentru tutun numai 21.496.906 de coreane, a'ceoa cu patru milioane mai puțin.

Numerii aceștia îngrozesc pe ori-ce om, care își dă seama cu cîtă greutate să fac banii, și pentru ce scopuri bune și frumoase s'ar putea ei folosi. Pentru aceea cei ce au scaun la cap și cumpănire la fapte, să-și tragă seama, să mai înceteze cu fumatul — cel puțin cu fumatul prea din cale afară, că Doamne multe nevoi ar putea astupa cu ele!

Povestea fiului risipitor din zilele noastre.

— O istorie adevărată. —

E mult grăitoare și interesantă istoria fiului risipitor din biblie, dar nici pe de parte nu arată risipa și ușurința dusă pînă la nebunie, cu istoria unui om, care în zilele trecute și-a tras departe de țara sa, în Paris, un glonț în creier, stingînd firul vieții sale, pe care a trăit-o într'un chip cum numai în povești ai crede că să poate petrece! Rudolf Wahrman e numele acestui om a cărui viață o spunem și noi în cîteva cuvinte, că prea e de speriat pe toți ușuraticii cu ea!

Fusese copilul unui mare bogătan evreu și deputat în Budapesta și după moartea tatălui său a moștenit 8 milioane de coroane, rămînînd celuiilalt frate din averea părintească alte 8 milioane, iar surorii sale 16 milioane. Tatăl a lăsat copiilor numai cîte un 1/4 parte a averii sale, fiindcă de cu bună vreme a băgat de seamă, că copiii lui prea sunt ușuratici și prea risipitori, și pentru că, încă fiind el în viață, risipiseră destul, de nu li-se cădea cît surii-să. Într'o bună vreme bătrînul, văzînd ce nebunii li sunt feciorii și că zvrîl banii în jurul lor, ca nisipul, avuse chiar de gînd să nu le dea nici un ban din avere, mai ales după ce ei părăsiseră și biserica evreiască, la care tata lor ținea foarte mult. Ei atunci însă cu amenințări au silit pe sora lor să umble pe lîngă bătrînul să nu facă cumva să nu le lase și lor barem cîte 1/4 parte, apoi tatăl lor le-a lăsat cîte 8 milioane unuia, dar apoi nici el n'a mai dus'o mult, că de supărarea copiilor a murit!

Și acum sc'ncepe istoria unuia dintre frați, căci celalalt murise mai înainte, și n'a trăit tocmai așa, ca să lase pe urma sa vre-o dîră de amintire.

Copilul celalalt însă, Rudolf, după ce tinereța sa pînă peste 30 de ani o cheltuisese în pstrăceri și benchetneli, cînd s'a văzut acu-s vr'o trei ani moștenind 8 milioane de coroane, a'nceput să ducă o viață așa de ciudată și de risipitoare, că nu mai poți crede că avea mîntea întregă! Viena, Londra, Parisul, acesse orașe lumești, cu milioane de locuitori, au fost în acești trei ani pline de faptele ciudate ale milionarului din Ungaria, Ru-

dolf Wahrman care arunca nu alte, banii cei mulți ba părea că nu mai știe în ce chip să-i arunce dela sine! Acu-s vre-o doi ani ci oă trăia în Viena și avea cîtiva prietini, cu cari juca cărți zi de zi, punînd pe cîte-o carte zeci și sute de mii. Jocurile lor hazarde, risipitoare umpluseră cu vestea lor întregă cetatea împărătească și în lumea aristocrată, înaltă, nu se vorbea decît de aceste jocuri de cărți cu sume îngrozitoare! Pe vremea aceasta se îmbolnăvește un prietin al lui Wahrman, care locuia în Budapesta și el ținea să și vadă în fiecare zi prietinul bolnav. Și știți eum o făcea? Dimineața la 11 ore comanda *tren-deosebit* din Viena la Budapesta, cu care nu călătorea nime, că era plătit înreg de el, și după amiază la patul prietinului său, sta lîngă el un ceas, plecă apoi cu trenul său deosebit napoi la Viena și noaptea la 11 ceasuri era la masa de cărți, unde-l așteptau ceilalți „prietini”. Până dimineața la 5 juca, atunci să culca și la 11 ceasuri pleca din nou la Budapesta. Asta așa dus'o timp de 14 zile, în fiecare zi cu tren deosebit la Budapesta și napoi și asta l'a costat numai vre-o 200 de mii de coroane.

Că banii înainte lui Wahrman nu mai aveau nici un preț o dovedește încă mai mult ca ori-cea sa, pe care ori cum am privi o faptă lucrul, nu mai putem crede, că a săvîrșit'o un om cu mîntea la loc. Era în Paris odată și cum mergea pe o stradă, în care locuiesc femeile stricate, de stradă, le-a adunat pe toate din toată strada, vre'o 500 de inese, tinere și bătrîne, urite și frumoase, și ducîndu le în cel mai scump hotel (ospătărie) le-a plătit o cină boierească, pe care a plătit'o cu 200 de mii de coroane! A plătit mîncarea fiecăreia din aceste femei stricate, cu 300 de coroane!

Odată a văzut că ar avea lipsă de niște ciorapi („ștrînfi”) noi. Zi-cea că i trebuiesc trei perechi. N'a aflat pe plac ciorapi, pentru jidoveștile sale lăbuțe, nici în Viena, nici în Paris, nici în Berlin, în toată Europa nul, — ci a trimis pe un secretar (deregător) al seu oblu la Londra (în Anglia), să călătorească cu trenurile și cu corăbiile cele mai repezi ca să-i aducă trei perechi de ciorapi! L'a costat cei 3 ciorapi vre-o 20 mii de coroane!

Și multe, de felul acesta sunt numai scurte spicuri din felul cum risipea banii milionarul acesta, care n'a muncit nici odată și tocmai pentru asta n'a știut nici odată prețu banul! Nu-i nici o mirare, dacă ștăm că în felul acest Rudolf Wahrman în 3 ani de zile a spulberat toate cele 8 milioane și a rămas apoi pe drumuri, în sarcina prietinelor și a surorii sale.

În timpul din urmă trăia numai și numai din astfel de ajutoare primite dela cunoscuți, dar cu toate acestea el nici acum, cînd era așa-zicînd cerșitor, — nu știa pre-

banul Dacă căpăta azi 1000
de coroane dela un prietin, mizezi
mai avea nici un creștar, ne-
indu-i nici de aceea, că hote-
are să-l dea afară și din o-
și are să rămie de tot pe
ramuri. Și acum cînd trăia din
prietinilor el tot cheltuia pe
an vre-o 35 mii de co-
ane.

Apucăturile acestea de mare
și le-a păstrat până în ziua,
are și-a tras glonțul. Și acum
șifrit, cînd abia avea el singur
bucătică de pâne, tot își mai ție-
„secretar“, pe care-l plătea cu
scumpi și pe care îl credea
șifrit de lingă el întrebă odată
un prietin, că de ce mai ține
secretar, el a răspuns vătămăt
că: Cînd n'o să mai pot ținea
un secretar, atunci mă voi
pușca, căci nu mai sunt domn!
Și așa a făcut. Acu-s citeva zile
a mai avut decît 20 de fileri
buzunar și atunci a luat revol-
erul și și-a sfărîmat creierii.

E parcă cea mai crudă bătaie
de joc a sorții în toată viața lui,
telegramă, pe care poliția din
Paris, care bine-l cunoștea, a tri-
mis'o unui prietin al său, cînd a-
asta a întrebă de e adevărată
știri din gazete că Rudolf Wahr-
man s'a împușcat? Poliția i-a tri-
mis telegrama aceasta: Rudolf Wahr-
man s'a împușcat într'un hotel de
mîna a doua în care locuia. După
răposatul a rămas avere de 20
bani, cari s'au găsit în buzunarul
hainelor. O puteți ridica!

Și așa s'a isprăvit viața aces-
tui om, care a cheltuit în 2 ani de
le 8 milioane de coroane, o
mă pe care cu greu ne-am pu-
ta o și închipui numai, iar anul
treilea l'a trăit din galantania
prietinilor sei din zilele bune, până
sătul de astfel de viață din milă,
șifrași. Ait om ar fi trăit boarește
numai din cametele acestei averi
mari, lui nu i-s'a ajuns nici capi-
talul. Căzi parcă pe gânduri cînd
tezi cam care e soarta banilor
gămădiți de părinți muncitori și
harnici, — dăruți de soarte de fi-
rispitori și flustrăți. A muncit
strămoșul, unchiul și tatăl său, ca
să adune averea aceasta, pe care el
a cheltuit'o în 3 ani de zile. Trei
vieți de oameni au strîns atîta ca
în 3 ani să poată cheltui destul o
lăptură, căruia îi zice om. Aceasta
parcă-i cea mai mare bătaie de
Dumnezeu, ce poate ajunge pe
cineva.

NOUȚĂȚI

Tenorul Ionel Rădulescu la
Orăștie. Tenorul Rădulescu e cu-
nosent unei părți a publicului ar-
delean din vara trecută, cînd a
canta unele părți ale țării, du-
cînd pretutînde cu triumf dulcea
jale a doinelor românești. Deosebit
de alți cîntăreți, cari, ajunși pe
bancile vre-unui conservatoriu, țin
de lucru dejositor a mai cînta cîn-
tete românești, dl Rădulescu își

face o apostolie din a duce și
între streini tristeța largă și ne-
grăit de dulce a doinelor noastre.
L'am ascultat de nenumărate ori
și mi am simțit fermecat sufletul
sub valul trîlurilor sale, căci în
armonia glasului său vibra în toate
afuzimile lui, sufletul mare al
neamului meu, vibra derul după
ceva ce nu se poate implini... Vibra
în glasul lui sufletul neamului meu
și vibran gîndurile și marile mele
dorințe. Și poate fi mîngăere mai
mare în ciaturile tale libere, decît
a asculta un cîntec sfînt, care l'ai
purta și tu în suflet, care e în-
suși sufletul tău?!

Cari l'au auzit pe Rădulescu,
de bună seamă au legat mari nă-
dejdi de el și de gîndul că odată
doinele românești vor îndalci și
vor înduioșa pămîntul. Și se nă-
dăduim că turneul început atît de
strălucit ca Blajul, va fi un triumf
artistic.

Marți în 8 Octombrie va avea
și Orăștie plăcerea să primească
pe acest cîntăreț distins, care și
iubește neamul și țara, care iu-
bește pe plugarii năcăjiți, pe cio-
banii mîadri cari au cîntat și cîntă
ca și el doine. A. C.

Expoziția de vite arangeată
Dumineca trecută la Orăștie, de că-
tră »Reuniunea Economică« romă-
nească, a reușit destul de bine. Au
expus proprietarii de vite din co-
munele primite la expoziție, peste
150 capete de vite de prăsilă, cele
mai multe din Orăștie, apoi des-
tul de multe din Bîntînți și Turdaș,
mai puține din Pricaz, Șibot și Ba-
lomir, — iar din Bobilna, de unde
ne-ar fi venit vite tare frumoase și
multe, n'au putut veni din pricina
Murășului răvășat, decît vitele foarte
frumoase trimise de Dumeniul dlui
Dr. Vlad.

Deschiderea s'a făcut la orele
10 a. m. prin președintele Reuniu-
nii, părintele I. Moța, care a salu-
tat pe oaspeții plăcuți: dnii Victor
Tordășianu, secretarul Reuniunii
Agricole române din Sibiu, Const.
Băilă, agronom cu înalte cunoș-
tințe economice, chemat anume, de
la Sebeșul sășesc, ca și dl Tordă-
șianu, pentru expoziție, apoi pe dl
primar al orașului I. Andrae, care
a ținut a veni în persoană să vadă
expoziția noastră, însoțit de dl ve-
terinar Margitai. Dl primar a
răspuns salutului, arătîndu și bucu-
ria că poate lua parte la această
expoziție frumoasă; asigură Reuniu-
nea și pe economi de tot sprîgnul
său pentru astfel de expoziții, etc.

Trecîndu-se la constituirea ju-
riului expoziției, dl V. Tordă-
șianu, care a luat parte la 21 ex-
poziții de acest fel arangeate de
Reuniunea din Sibiu, e rugat să
primească a fi președinte și con-
ducător al juriului prețuitor al vi-
telor. Dsa primește mulțumind și
arătînd feloasele acestor expoziții.

S'a purces la cercetarea pe rînd
a vitelor. Juriul, cu listele în mînă,
își făceau însemnări despre fiecare
vită (după numărul ce îl avea

fiecare), — și apoi s'au retras în
casa economului fruntaș G. Celmă-
rean, de au hotărît, prin bunăînțe-
legere, cari vite cu cari premii să
fie premiate. Au fost premiați 50
economi cu premii de cite 10 cor.
8. 6. 5. 4. și 3 cor.

Impărțirea premiilor s'a făcut în
chip sărbătoreț, premergînd o cu-
minte prelegere asupra alegerii și
ținerii vitelor, rostită de dl Const.
Băilă și de un frumos mînunchiu
de povețe date economilor de dl
V. Tordășianu.

Președintele Reuniunii a închis
apoi expoziția mulțumind econo-
milor pentru că au luat parte în
număr destul de frumos.

Au fost fotografate: un taur pu-
ternic și frumos trimis de dome-
niul dlui Dr. Vlad dela Bobilna,
apoi 2 tăureni (unul din Turdaș
altul din Bîntînți) și o grupă de
vacii. Vom aduce chipurile lor.

Din inteligența din loc mai mulți
domni au venit pe la orele 11—1
de au văzut expoziția, arătîndu-și
mulțumirea asupra faptului că Reu-
niunea noastră economică a făcut
începutul acestor expoziții.

Din toate comulele ni-s'a spus:
»Dacă timpul nu ne era așa de
vrășmaș, acum de o lună de zile,
ar fi venit la expoziție jumătate
de sat, dar acum bieții economi,
îngrijați de anul rău, să bucură că
pot vedea o zi mai senină și fug
la cîmp și la lucru în grădini și de
aceea n'au venit așa mulți cliți ar
fi avut altfel plăcere a veni!

Dare de samă mai pe larg, în
adausul economic al »Libertății«,
ce începe să iasă dela numărul
viitor încolo.

Cu numai 1 cor.

dăm, ca numerii de probă,
foile noastre: »Libertatea«,
»Foia Interesantă«,
foaia de glume »Bobîrnacii«,
și »Cărticelele econo-
mice« ce începem a scoate
dela 1 Oct. v. încolo, — tu-
tutor acelor cari n'au azi a-
ceste foi și ar dori a le avea
de probă. Trei luni de zile:
Octobre, Novembre și De-
cembre (de acum pîn' la
Anul nou) le dăm aceste foi
pentru numai 1. coroană!

Toți cliți prețuți monca cultu-
rală și românească a acestor foi
— vă rugăm să îndemnați pe cit
mai mulți cetitori din comunele
D voastre, de acei cari n'au foile
noastre, să trimită cite 1 cor., ca
să le oapete pîn' la Anul nou. Fa-
ceți prin astfel de îndemnări, un
bine culturii însași a poporului!

Nenorocirea unei familii. Mare
nenorocire a lovit o familie de
muncitor dela gara din Brad, Vineri
în ziua înălțării steii cruci la 11
oare înainte de amiaz. Nevasta lu-
crătorului din gară Francisc Neve-
recz, un biet slovac (tot) voind să
curețe casa unde locuie, de stălniți,
a spoiț'o cu benzină, căci era
sărmana femeie harnică și lînă.

Avînd foc în sebh s'a aprîns rbu-
rele eșit din benzină și într'o clipă
odaia întreagă ajunsă în flacări.
Nime n'a știut nimic pînă au auzit
pe nenorocita femeie strigînd și fu-
gînd cu hainele aprîns, pe ea, ar-
zînd ca o făclie. În clipa aceea tre-
cînd pe aeolea Alexandru Mihaluz
Inginer silvic, a stîns'o acopriindu-o
cu chepenesagul său, dar era deja
tirziu, de oarece arsesse toată rane
încît era o groază s'o vezi. Bărba-
tul încă a fost în casă cînd a luat
foc benzina care să afla și într'o
vadră, și l'a ars cumplit pe față
și pe mîni, asemenea pe copilașul
lor care durmea în leagăn.

Mama și copilul au murit atunci,
tatăl să luptă cu moartea.

Ce face nepriceperea și negrijal
Și umblarea ușuratică cu materii
așa primejdioase ca benzina!

»Calendarul Național«

pe 1913 a început a să frimite tu-
tutor celor ce au trimis deja bani
pentru el. Să trimită pe rînd, pe
cum au sosit și sosesc comănde
cu bani, — și numai apoi ce-
lor ce cer pe credit pînă după
vinzare.

Cei ce voesc a căpăta îndată
calendarele, — care sunt neas-
mănat mai frumoase ca în anii
trecuți — să trimită banii înainte.
Prețurile-s arătate în avizurile tri-
mise.

Foarte tare să cere:

Calendarul »Păcălici«, ca-
lendar nou, glumeț, plin de vervă,
stîrnitor de veselie, prin chipurile
sale de haz și glumele sale alese!

Fiindcă din acest Calendar am
tipărit un număr restrîns de exem-
plare, 12.000, și cererile sunt deja
pînă acum mari, acest calendar
plin de haz, să trimită numai ce-
lor ce trimit banii înainte pe el.

Trebuie să fii mort de jumătate
ca să nu rzi cetînd glumele istețe
și pișcătoare din »Păcălici«!

— Se pot comănda amîndouă
calendarele și la noi, dar și la
»Librăria Națională« din
Orăștie. Cei ce au de comandat
ceva cărți la Librărie, să trimită
acolo și după calendare.

Concertul Lia Pop, care a avut
loc Dumineca trecută seara, la O-
răștie, au scos la iveală două ta-
lente muzicale tinere, pe al doarei
cîntărețe Lia Pop, elevă a con-
servatorului dela București, și pe
al doarei Onera Luca, pianistă
distinsă. Doara Lia Pop are o voce
plăcută și destul de voluminoasă
și școala bună ce face, va da în-
tr'însa publicului o cîntăreață a
cărei pestațiuni vor fi gustate cu
plăcere de publicul muzical.

Noi, public de oraș mic arde-
lenesc, nu am avut cea mai dep-
lină desfătare în piesele cîntate de
concertantă, căci a cîntat 4 cîn-
tări franțuzești și italienești și nu-
mai 2, la urmă, și românești. Și
apoi ti-i fi desfătînd, ca pricepător
de muzică, și numai în ascultarea
unei melodii clasice, dar acele oare
înțelege și cuvintele, de sigur

simte indoit plăcerea piesei, — căci cuvintele, cu înțelesul lor duios ating inima și o impresionează adeseori tot așa de mult, ca însuși cântarea. Cel ce dar dorește ca cântarea lui să aibă înfrînere deplină asupra ascultătorilor, trebuie să le cînte în limbă înțeleasă de aceia. Mai ales e bine s'o facă asta cîntăreți înspători, dacă vor să înclate cît mai mult publicul lor. La București, unde toată lumea știe francezește, publicul gustă cu plăcere cîntările franceze, căci li mîngăie inima și melodia și cuvintele de el înțelese, — dar la noi n'au mare rost aceste cîntări. Mai sunt și alte puncte de vedere cari ne fac să fim împotriva programelor celor în limbi străine. S'a produs destul de bine și dșoara Vetus Pop ca acompaniatoare la pian, promițînd a să face o pianistă de forță. Iar dșoara Lucca a înclîntat publicul prin jocul dsale desăvîrșit la pian.

După concert, a urmat joc vesel pînă spre zi.

Advocat nou. Dl Dr. Serafin Trif, din Băcăinț (Valea Geoagiului) a depus cu bun succes cezura de avocat! Multe felicitări.

Congresul național-bisericesc

al bisericii gr.-or. române din Ardeal, Ungaria și Bănat, e convocat pe 14 Octobru n, 1912 la Sibiu.

Congresul acesta, e cel mai înalt sfat al fruntașilor bisericii române orientale dela noi, luînd la el parte 90 deputați aleși de poporul credincios din toate cele 3 dieceze (Arad, Caransebeș și Sibiu), anume fiecare trimite cîte 10 deputați din cler (preoți) și 20 mireni. Ei, adunați în mare sfat la Sibiu, cercetează dările de samă a conzistoarelor despre mersul lucrurilor în diecezele lor și aduc hotărîri îndrumătoare în aceea ce li-să cere și ce află de trebuință pentru bunul mers al lucrurilor în biserică. Sunt d i e t a bisericeasca, care aduce hotărîri cu putere de lege pentru credincioși.

Acest înalt sfat bisericesc să conchiamă, în puterea Statului Organic, care e lege întărită de dietă (la 1868) și de Maestatea Sa, — prin Metropolitul dela Sibiu, înștiințînd numai guvernul din Pesta despre aceea că îl concheamă. Guvernul ia la cunoștință conchemarea, și numai chiar atunci n'ar lua-o la cunoștință, cînd ar afla, de pildă, că acel congres e conchemat pentru a dezbate nu treburi de-ale bisericii, ci te miri ce treburi străine de el ori primejdioase buneii păci. Știută fiind ținuta pacinică a Arhiepiscopilor nostri, și că aceste staturi bisericești nici-odată nu s'au abătut dela datorința lor de veghețoare asupra bisericii și treburilor sufletesti a credincioșilor lor, — nici odată guvernul

nu a făcut nici cea mai mică greutate conchemării și intrării congresului.

Estan însă, trăind noi în zodia năroadă politică alui Tisza cel dă-cu-pumnul, și a caprelor din jurul lui, — ne trezirăm că guvernul din Pesta își arată prostia și față de congresul bisericesc românesc. A cerut Metropolitului, ca înainte de conchemarea înaltului sfat, să-i aștearnă, spre vedere, programul (planul de lucrări) a congresului!

Conducerea bisericească s'a luptat contra acestui amestec bătăran al ministrului în trebile bisericii, arătînd că acest lucru pân' acum nu l'a mai cerut nimenea și nu are temei în lege!

E un pas, la părere mic și neînsemnat, noi însă, care vedem și gîndurile ascunse ale politicilor mișei din Pesta, aflăm, că aceasta vrea să fie un început de a-și viri ministri unguri codița lor de diavoli și în pacea acestui sfat bisericesc, — deși nu le-a dat privilegiu a să acăța de lucrările lui niciodată.

Insuși congresul va trebui să protesteze contra acestui început de spargere a neatîrnării sale, care îi e dată prin o lege votată de însuși dieta din Pesta și întărită de Maestatea Sa Împăratul-Regel!

Mare nenorocire pe Dunăre. Dumineca trecută noaptea s'a întîmplat o groaznică ciocnire între o corabie ungurească și un vas de războiu, mai mic, român. Corabia ungară a mers, prin întuneric, cu virful în costele vasului român și l-a spart așa de rău, că vasul român s'a scufundat! Să scrie că și-a pierdut viața un maior, trei căpitani, un medic, trei alți ofițeri și 20 soldați marinari români! Că corabia stă încă scufundată în mijlocul Dunării, ca un sicriu uriaș.

S'au pornit cercetări să se afle din a cui vină s'a întîmplat marea nenorocire.

Ținuta „Revistei Preoților“, care ațită preoțimea în un chip foarte neobicinuit și nepotrivit, contra marilor sei bisericești și a buneii rîndueli, îndemnîndu-o să calce peste ori ce spirit de disciplină și mai ales de înțelepciune națională, acățîndu-se de pulpana lui Mangra și cu el împreună înșirîndu-l-se nainte ministrilor dela Pesta cu mîna întinsă după — ferecarea acelor mîni cu lăntșoare sunătoare de arginți, — începe a nemulțumi tot mai mult pe răbdurica opinie publică și presa română. Mai multe foi de-ale noastre scriu ostîndilor asupra acestei foi care publică multe nesocotințe.

Pagubele făcute de revărsarea apelor sunt uriașe în tot Ardealul precum și prin Bănat și Ungaria! Indecsebi Murășul a făcut stricăciuni însemnate. Prin u-

nele orașe aproape de el, ca și Deva, multe zile nu se putea umbla, în părțile mai joase, decît cu lîntrea dela stradă la stradă.

— De cîteva zile timpul s'a îndreptat, s'a întors spre bine, și azi prin orașe nu mai poți căpăta un căraș sau un lucrător nici pe aur! Toți economii au ieșit în țarinile lor să împliniască ce i-a fost împedecat vremea rea atîta timp a lucra!

Știri mărunte.

— Pe vasele de război ale Franței s'a descoperit că praful de pușcă numit „pulberea B.“ începe să se schimbe așa că e mare temere să nu se aprindă. Ofițeri nu au putut opri decît cu mare greutate pe soldați ca să nu sară în mare ca să scape de grozava nenorocire ce se pregătea. Magazinele cu „pulberea B.“ au fost puse sub apă și astfel au fost mîntuite mai multe mii de vieți omenești, cari puteau pieri într'o singură clipă prin explozia „pulberea B.“

— Episcopul sîrbesc de Virșeț a oprit pe preoți diecezei sale de a mai face politică și de a face parte din vre-un partid politic. A doua cînd guvernul unguresc a luat sîrbilor autonomia (drepturile) bisericii lor ortodoxe, oprelițea asta e o greșală, căci numai făcînd politică, și anume cît mai națională, vor putea sîrbii să recapete drepturile răpîte de guvernul unguresc.

— În cei din urmă zece ani albanezii de religie mohamedană (turcească) au ucis peste 60,000 de sîrbii ortodocși din Turcia, din ură împotriva legii creștine.

Carte școlară aprobată.

A apărut „Conversațiunea maghiară“ pentru cl. I, II și III a școlilor populare de I. Crișan. E aprobată sub Nr. 100966/912 minist. E cel mai bun conducător în propunerea limbei Maghiare și pentru învățătorii, cari știu, dar mai ales pentru cei ce nu știu deplin limba maghiară. Prețul e 1 cor. 50 fil. cu porto. Se poate procura dela W. Krafft din Sibiu, (Nagyzeben) sau dela Teodor Doboiu, negustor, Selistye.

POȘTA REDACȚIEI.

A. D. în Dr. Anunțurile la noi să plătesc, după locul cît cuprînd. Înțîia publicare e mai scumpă, fiindcă dă și lucrul culesu lui, celelalte ceva mai ieftine. Tri-

mite anunțul și vedem ce loc va cuprinde și îți scriem atunci ce costă.

I. Pop june K. sst. M. Ți s'a trimis Catalogul Librăriei. Caută acolo prețul că ticetei și trimite după ea de adreptul la Librărie. Banii înainte și pentru postă 10 fileri.

Intrarea lui MIHAI-VITEAZUL în ALBA-IULIA!

În toată istoria neamului românesc, nu avem zi mai măreață ca aceea, cînd Mihai-Viteazul, după ce a cucerit Ardealul, — a intrat în Alba-Iulia ca cuceritor și Domn al Ardealului!

Înt area lui a fost măreață! O strălucită ceată de generali și căpitani și purtători de steaguri l'au însoțit. În poarta cetății l-au ieșit închinîndu-se lui și supunîndu-se mai-marii cetății, cu Archiepiscopul catolic în frunte, care să pleacă nainte temutul Voevod Român!

Acest mare fapt al istoriei noastre naționale, este zugrăvit în o prea frumoasă

icoană națională

de un pictor mare măstru, — și această încîntătoare icoană, a scos-o de sub tipar „Librăria Națională“ S. Eornemisa

din Orăștie (Szászváros) și o pune în vînzare, pentru prețul de numai

2 cor. 20 fil.

Cu atîta o capătă cel-ce o la de-adreptul din Librărie. Cei cari o cer prin postă, o capătă cu 250 fileri franco, iar cu 2 cor. 75 fil. franco-recomandat!

Cel-ce prin postă cere 5 icoane de-odată, le capătă franco-recomandat în loc de 1375, cu

numai cor. 11'50.

Cine ia 10 de-odată, le capătă franco-recomandat, în loc de cor. 2750, cu

numai 21 cor.

— E chip de 60 cm. lung și aproape 50 cm. nalt! Icoană mare, tipărită pe hîrtie foarte fină, și în multe colori!

Cel-ce treceți pe la Librărie, priviți frumosul tablou în galantur (fereastră) Librăriei.

AUTOMOBIL!

Să aduce la cunoștința publicului din Orăștie și jur că mi-am procurat un automobil special pentru transportarea de persoane la gară și dela gară, încăpător pentru 5 persoane. Iese la fiecare tren, Prețurile: o cale la gară sau dela gară, *numai 60 fileri de persoană!*

Înștiințările e bine să se facă înainte la subcrisul, pentru a rezerva locurile dorite, sau a spune de nu mai sunt.

— Și pentru comunele din jur să dă automobilul pentru dus și adus. Prețurile normale ale trăsurilor!

Tarife pun la dispoziția celor ce să interesează.

— La avize din comune, automobilul iese în comună să aducă la oraș pe doritori.

Cornel Demeter,
apotecar.

P. T.

Cu stimă către la cunoștință onoratăului public în Orăștie și jur, că am deschis în Orăștie, Dumul-ferii Nr. 14 (căsuța dlui Lăzăreț),

atelier de manșerie,

unde primesc cu toate felurile de lucrări aparținătoare lucrărilor mele ex-bunde de călătorii, casutului de gulere și căptușală la pul-toane de orăș, lucrări, confec-tionarea și repararea de bunde și pal-toane de dame, boa, muff și șepce.

Decorarea poilor sălbatice, pe lângă prețuri moderate.

Primesc spre păstrare contra molilor peste vara întregă, tot felul de articoli (mașii) de blănurie și tapeturi cari sunt asigurate și contra focului.

Cerind sprijinirea onoratului pu-blic român, rămân.

Cu deosebită stimă:

(709) 1-3 **Andrei Borde,**
manușer de modă.

De vânzare,

casa din strada Căstăului Nr. 7, o tablă de pământ la locul numit „Rompos“, 1 vie și 2-ua țeline!

Cei-ce doresc să cumpere să se adreseze Dlui

Adam Pop
Puj (Hunyad m.)

699 (3-5)

Fondat
la
anul 1868.

Salon igienic de ras și frizat.

Premiat cu di-
ferite diplome
1890, 1891, 1892, 1897.

P. T.

Subscrisul viu și pe această cale a recomanda on. public Salonul meu de frizat, ras și tuns, întemeiat în a. 1868 (str. Intre tirguri Nr. 6, l. magistratul orășenesc) și în timpul din urmă rezidit și instalat cu aparate de desinfeciere parisiene,

utensiliu antiseptic de clasa I. și cu toate aparatele prețioase timpului de față. — Promit serviciu solid și prompt și silindu-mă după putință a îndestuli până și pretenziunile cele mai exagerate. Salonul igienic de primul rang, va fi provăzut cu tot felul de articole de specialitate clasa I., precum: cremă parisiacă de ras, praf de săpun etc. etc. Și pentru a feri mușterii mei de diferite morburii dame, plete, frisetete, etc., colorii de păr și cosmetice, etc. etc. — În urma acestor adoptări împreunate cu mari cheltuieli, ce mi-le-am cruțat numai spre a arăta Salonul igienic de primul rang în stil modern american spre a îndestuli mușterii mei, și în speranța, că onoratul public și în deosebi cel român, mă va învrednici de spriginul binevoitor.

semnez cu toată stima:

IOAN ANDRESCU,
friseur și Perrückquer în ORĂȘTIE.

(232) 8-10

Nr. 1177/1912.

Publicare de licitațiune

La 14 Oct. a. e. înainte de amiază, la 8 oare, să va da în vânzare la licitațiune publică esența comunei Dăncu Nr. 282 pe anii 1913, 1914, și 1915 care s'a folosit pentru curățarea de orș. Licitațiunea să va ține la căsuța comunală din Dăncu.

Prețul de strigare e 5000 coroane, cei ce doresc să liciteze sunt datorii să deună 10% după constatărea sumei, înainte de începerea licitațiunii.

Ofertările în scris cu vadiu corespunzător în coartă închisă încă să primească înainte de începerea licitațiunii.

Condițiile mai specificate se pot afla la cancelăria comunală. Dăncu la 16 Septembrie 1912.

708 (1-1) **Primăria Comunală.**

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi și cele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de reparațiuni de hamuri, șaua, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: **Ioan Comă,** măestru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăreț.

„Librăria Națională“ S. Barnemisa
Orăștie—Szászváros.

Această este magazinu de cărți, pentru poezii, frumoase, povestiri, romane și de parteră, și de toate genurile de literatură pentru școlari, — pe care le pune la îndemână cu prețuri mai ieftin, ca oricare altă librărie!

Dintre noutățile literare, esite mai nou de sub tipar, cele mai de seamă sunt:

Volintirii, o proză frumoasă povestire de Ion Dragoslav. Prețul 30 fil.

Impăratul Rogojină, poveste meșter scrisă și foarte interesantă. Prețul 30 fil.

Sticla din urmă, piesă teatrală, plină de haz. Prețul 30 fil.

Versuri flusturate, un vol. de poezii glumețe, scrise de istețul Haralamb Călămăr. Pr. 60 fil.

„Bălăior și Tămăiță“, o cânticică de povești, întocmită anume pentru popor. Pr. 50 fil.

„Musca“, „Nesul“, „In-
țila scrisoare de dragoste“,
trei monologhe interesante ve-
sele. Prețul 50 fileri.

„Scrisori“, piesă teatrală
într'un act. Prețul 30 fileri.

„Sara pe uliță“, dialog de
Em. Suciu. Prețul 20 fil.

„Tiganul în căruță“, piesă
de Em. Suciu. Prețul 30 fil.

„Zări din Univers“, de G.
Todica, o cânticică interesantă
despre întunecimile de soare.
Prețul 30 fileri.

Prețul la toate acestea e cor. 360, dar acela, care le comandă toate deodată, le capătă, franco, cu numai 3 cor.

Pentru alte cărți interesante cereți catalogul cel mare al librăriei, de unde să pot alege zeci și zeci de cărți frumoase și bune!

Cine comandă cărți singuratică să pună bani și pentru postă, deosebit de prețul cărții, și anume de o carte mică, ieftină, cite 5 fileri, iar de cele mai scumpe, cite 10-20 fileri de fiecare. Cine nu trimite bani de postă, nu capătă cărțile. Care vrea să-i meargă pachetul cu cărți recomandat, să pună pentru recomandare, afară de banii de porto, încă 25 fileri.

Cereți catalog și trimiteți prețul cărților înainte la adresa:

„Librăria Națională“
Orăștie—Szászváros.

Publicațiune.

Comuna politică Stenia (Isztina) comitatul Nagykovács, gara Șica-mare, prin această publică, cumcă în 6 Octombrie st. n. după amiază, la 2 oare, la cancelăria comunală din Stenia, își dă în arindă pe 3 ani dreptul său de orșmărit, în licitațiune publică verbală, împreunată și cu oferte în scris.

Prețul de strigare 500 coroane. Vadiu: 50 coroane.

Condițiunile de licitațiune să pot vedea la cancelăria notarială din Boița (Mihályfalva) în oarele oficioase.

Stenia (Isztina) la 16 Sep-tembrie 1912.

(701) 2-2 **Primăria comunală.**

Cumpărăm semințe de
trifoiu și lucernă

în mic și mare. — Probe cu indicarea prețului și cantității să se trimită la:

Birou și Magazin agricol.

(707) 1-3 Szászsebes.

Publicațiune.

Aduc prin această la cunoștință tuturor pe cari li privește, că toate datorile pe care soția mea Maria Bălaciuc n. Abrudean, locuitoare până de curind în Orăștie, iar acum în Fizeș-Barbura (lângă Băița, comit. Hunedorei), le face, — nu le recunosc obligându-mă și pe mine întru nimic! Cel-ce, la cererea ei, li dă ceva împrumut sau pe credit, are a și căuta datoria numai la ea, pe mine nu mă privește și nu plătesc. Orăștie, 27 Septembrie 1912.

Toma Bălaciuc.

(706) 1-3 negustor de pănuri în Orăștie.

Mii și Mii

de oameni binecuvîntă spirtul Menthol sărat „Omnia“, ca leac de casă distin-s, afit pentru morburii interne cit și din afară.

Incetează: dureri de cap, de dinți, de stomac, podagra, reumatism, cădere de păr, etc.

Depozit principal la:

Iosef Grafus, Orăștie.

(654) 8-20 **Virgil Vlad, Alba-Iulia.**

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahăm Manó
Orăștie (Szászváros).

(572) 21—

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întie, — îmi face cu putință a pune în vânzare

Vinuri bune, curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă când ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 22—50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

Invățacel de prăvălie

să primește îndată în prăvălia mixtă a subscrisului!

Etate 13—15 ani.

Cei cu școală mai bună și cu cunoștință de limbi cit de cit, sunt preferiți.

Ille Branga, comerciant
Cimpa (Csimpa, u. p. Lonyaitelep)
(681) 4—5 (Hunyad m.)

S fat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mistaire, lafundare, și de boalele legate de acestea, le aduc leacuri

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY
nainte

Picăturile „Mariazell“.
Să afli la apotecă. O sticlă 1.50, cor. încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.80; 3 sticle mari cor. 5.30. Bani trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády
la „Regele Ungar“.

Wien
I. Fleischmarkt 2, Depot. 5.

Fii atenți la marca de scutire care reprezintă pe Sfta Maria dela Mariazell, pe pachetarea roșie și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă.
(503) 14—25.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEÁ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 82 fil.,

Roșu 92 fileri.

Siller 70 fil.

Carbenst 100 fileri.

Vin din 1911: 62—66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1:80

Rachie de comină, specialit., 2:20

Rachie de drojdii 2 cor. 40 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru,

în fileri. Vinurile și rachie să experează sub îngrijirea proprie, dela

50 litri în sus, cu rambursă.

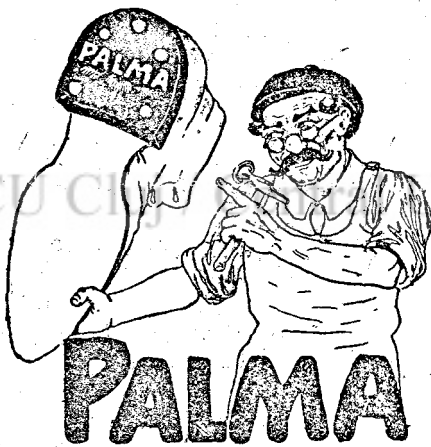
Vase împrumutez pe timp de 2 luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEÁ,
proprietar de vii.

(674) Világos, (Arad m.) 6—18

Cele mai bune călcie de gumii sunt călcieile:

(588) 18—0

PLACA DE PIELE KOLLARIT

prin compoziția sa elastică, sigură contra furtunei și rezistență vremii, fără miros, trasă cu compoziție de cauciuc, — este cea mai bună materie de copert, și

infinit trainică!

Pentru coperirea coperișelor vechi de șindilă e deosebit potrivită.

Nu trebuie nici feștită, nici unsă cu zamă de var.

Depozit exclusiv la:

C. Baicu.

(651) 9—13 Orăștie (Szászváros).

Moșie de vânzare

În comitatul Hunedoarei, în apropiere de două orașe, — să afli de vânzare o moșie foarte frumoasă, de 113 jugare catas-trale.

Casă frumoasă cu edificiile economice trebuincioase.

De moșie să ține și drept de pășunat și pădure.

Adresa o dă Administrația foii

(704) 2—4

Doi învățacei

să primesc îndată la subscrisul, pentru a învăța măiestria de *franzeldrie* (coacere de cornuri, pâne, colaci, franzele), — pe lângă condiții favorabile!

ADOLF MÜLLER

măestru franzelar în Orăștie.
(705) 2—3 (Drumul țării, colțul uliței ce duce la poștă).

Onorate Domnule!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începînd am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesi în persoană cu referenți cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vază frumsețea orașului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, vite mari, porci, lînă piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fln, mchor, lemne, păduri; moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimet în fieștecare săptămînă un „Aviz săptămînal despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizat zero cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu vă recomand advocați buni, medici vestiți. Vă conduc pe la fabrici să vă alegeți mașine motoare, mori, ferestre, pompe, automobile etc. Griješc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, dect ceea ce am hotărît și cum am tocmit.

Zilnic primesc plîngeri dela țărani români, cari cumpărînd mașini prin agenți streini, au fost înșelați iscăliind contracte a căror conținut nu l-au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducînd pe românul nostru la fabrici și nu la agenturi de mașine, drept din mîna primă să-și cumpăre cele trebuincioase, și să-l scutesc de gurlataniile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturați o marcă poștală.

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

(637) 6—8

În Buda, lângă podul „Marghithd“.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“ societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben, — Edificiul „ALBINA“.